

Behar

בְּהָר

ראשון

И говорил Превечный Моисею на
горе Синае, сказав:

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּהָר סִינַי לֵאמֹר:

וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה בְּטוֹרָא דְּסִינַי לְמִימָר

Rashi

בהר סיני. מה ענין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצות נאמרו מסיני, אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה (ופרטותיה) ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני, כך שנויה בת"כ (פרשתא א, א). ונראה לי שכך פירושה, לפי שלא מצינו שמיטת קרקעות שנשנית בערבות מואב במשנה תורה, למדנו שכללותיה ופרטותיה כולן נאמרו מסיני, ובא הכתוב ללמד כאן על כל דבור שנדבר למשה שמסיני היו כולם כללותיהן ודקדוקיהן, וחזרו ונשנו בערבות מואב:

Объяви сынам Израилевым, и скажи
им: когда войдете в землю, которую Я
даю вам, то пусть празднует земля
субботу Превечному:

2 דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ

אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וּשְׁבַתָּהּ הָאָרֶץ שַׁבָּת

לַיהוָה:

מִלִּל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימָר לְהוֹן אֲרִי תַעֲלוֹן לְאָרְעָא
דִּי אֲנָא יְהִי לְכוֹן וְתִשְׁמַט אֲרְעָא שְׁמַטָּתָא קֳדָם יי

Rashi

שבת לה'. לשם ה' כשם שנאמר בשבת בראשית:

Шесть лет засевай поле твое, и шесть
лет обрезавай виноградник твой, и
собирай произведения её;

3 שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כַּרְמְךָ וְאַסְפֹּתָ

אֶת־תְּבוּאָתָהּ:

שֵׁשׁ שָׁנִין תִּזְרַע חֲקֵלְךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִין תְּכַסֵּחַ כַּרְמְךָ
וְתִכְנוֹשׁ יָת עַלְלָתָהּ

А в седьмой год да будет субботный
покой для земли, суббота
Превечному: поля твоего не засевай, и
виноградника твоего не обрезавай.

ובשנת השביעית נח שמטתא יהי לארעא דתשמיט
קדם יי חקלך לא תזרע וכרמך לא תכסח

4 ובשנה השביעית שבת ^{day of rest} שבתון יהיה לארץ שבת

ליהיה שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר:

Rashi

יהיה לארץ. לשדות ולכרמים:

לא תזמור. שקוצצין זמורותיה, ותרגמו לא תכסח, ודומה לו קוצים פסוחים (ישעיה לג, יב), שרפה באש פסוחה (תהלים פ,
יז):

Самородного от падалицы жатвы
твоей не сжинай, и гроздов с
необрезанного винограда твоего не
снимай, год покоя да будет это для
земли.

ית כמי דחצדך לא תחצד וית ענבי שבךך לא תקטוף
שנת שמטתא יהי לארעא

5 את ספיח קצירך לא תקצור ^{a grape} ואת ^{to dock off} ענבי ^{aftergrowth}

נזירך לא תבצר ^{to gather grapes} שנת שבתון יהיה לארץ: ^{nazirite}

Rashi

את ספיח קצירך. אפילו לא זרעתה, והיא צמחה מן הזרע שנפל בה בעת הקציר, הוא קרוי ספיח:
לא תקצור. להיות מחזיק בו כשאר קציר אלא הפקר יהיה לכל:
נזירך. שהנזרת והפרשת בני אדם מהם ולא הפקרתם:
לא תבצר. אותם אינך בוצר, אלא מן המופקר:

Произведения же во время субботы
земли пусть будут вам всем в пищу:
тебе и рабу твоему и рабыне твоей и
наемнику твоему и поселенцу твоему,
которые проживают у тебя;

ותהי שמטת ארעא לכוון למיכל לך ולעבדך ולאמתך
ולאגירך ולתותבך דדירין עמך

6 והיתה שבת הארץ לכם ^{she ate} לאכלה לך ולעבדך

ולאמתך ולשכירך ^{resident} ולתושבך ^{hired worker} הגרים עמך:

Rashi

והיתה שבת הארץ וגו'. אע"פ שאסרתים עליך לא באכילה ולא בהנאה אסרתים אלא שלא תנהוג בהם כבעל הבית אלא הכל יהיו שוים בה אתה ושכירך ותושבך:

שבת הארץ לכם לאכלה. מן השבות אתה אוכל, ואי אתה אוכל מן השמור (ת"כ פרק א, ג):
 לך ולעבדך ולאמתך. לפי שנאמר וְאָכְלוּ אֲבִינִי עִמָּךְ (שמות כג, יא), יכול יהיו אסורים באכילה לעשירים, תלמוד לומר לך ולעבדך ולאמתך, הרי בעלים ועבדים ושפחות אמורים כאן (ת"כ שם ו):
 ולשכירך ולתושבך. אף הגוים (שם ז):

И скоту твоему, и зверям, которые на
 земле твоей, пусть будут все
 произведения её в пищу.

7 וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחֲיָה אֲשֶׁר בָּאֶרֶץ תִּהְיֶה כְּלִיְתֻבֹּאֲתָהּ

לְאָכֹל: (ס)

וְלִבְעִירְךָ וְלַחֲיָתָא דִּי בְּאֶרֶץ תִּהְיֶה כָּל עֲלִלְתָּהּ לְמִיכָל

Rashi

ולבהמתך ולחיה. אם חיה אוכלת, בהמה לא כל שכן, שמוזנותיה עליך, מה תלמוד לומר ולבהמתך, מקיש בהמה לחיה, כל זמן שחיה אוכלת מן השדה האכל לבהמתך מן הבית, כִּלְהַ לַחֲיָה מִן הַשָּׂדֶה כִּלְהַ לַבְּהֶמְתָּךְ מִן הַבַּיִת (ת"כ. שם ח. — תענית י:):

И отсчитай себе семь субботних лет,
 семь раз по семи лет, так чтобы время
 этих семи субботних лет составили у
 тебя сорок девять лет.

8 וּסְפַרְתָּ לָךְ שִׁבְעַת שָׁבָתֹת שָׁנִים שִׁבְעַת שָׁנִים שִׁבְעַת

פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ יָמֵי שִׁבְעַת שָׁבָתֹת הַשָּׁנִים תִּשְׁעַת

וְאַרְבָּעִים שָׁנָה:

וְתִמְנִי לָךְ שִׁבְעַת שְׁמִיטִין דְּשָׁנִין שִׁבְעַת שָׁנִין שִׁבְעַת זְמָנִין

וְיִהְיוּ לָךְ יוֹמֵי שִׁבְעַת שְׁמִיטִין דְּשָׁנִין אַרְבָּעִין וְתִשְׁעַת שָׁנִין

Rashi

שבתת שנים. שמטות שנים, יכול יעשה שבע שנים רצופות שמטה ויעשה יובל אחריהם, תלמוד לומר שבע שנים שבע פעמים, הוי אומר כל שמטה ושמטה בזמנה (ת"כ פרשתא ב, א):
 והיו לך ימי שבע וגו'. מגיד לך שאף על פי שלא עשית שמטות עשה יובל לסוף מ"ט שנה. ופשוטו של מקרא יעלה לך חשבון שנות השמטות למספר מ"ט:

Тогда возвести трублением в трубу в
седьмом месяце, в десятый день
месяца; в день искупления возвестите
трубою по всей земле вашей.

וְתַעֲבֹר שׁוֹפָר יִבְבֵּא בִּירְחָא שְׁבִיעָא בְּעֶשְׂרָא לִירְחָא
בְּיוֹמָא דְּכַפּוּרִיא תַעֲבֹרֹן שׁוֹפָרָא בְּכָל אֶרְעֹכּוֹן

decade

9 וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי
לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים תַעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אֶרְצְכֶם:

Rashi

והעברת. לשון ויעבירו קול במחנה (שמות לו, ו), לשון הכרזה (ר"ה לד):
ביום הכפורים. ממשמע שנאמר ביום הכפורים, איני יודע שהוא בעשור לחדש, אם כן למה נאמר בעשור לחדש, אלא לומר
לך, תקיעת עשור לחדש דוחה שבת בכל ארצכם, ואין תקיעת ראש השנה דוחה שבת בכל ארצכם, אלא בבית דין בלבד
(ת"כ שם ה):

И освятите пятидесятый год, и
провозгласите свободу в земле всем
жителям её, юбилей да будет это у
вас, и вступите опять каждый во
владение свое, и каждый к роду
своему возвратитесь.

וּתְקַדְּשׁוּן יֵת שְׁנַת חֲמִשִּׁין שָׁנִין וְתִקְרֹן חֲרוּתָא בְּאַרְעָא
לְכָל יִתְבָּהָא יוֹבֵלָא הִיא תְּהִי לְכוֹן וְתִתּוּבוֹן גְּבֵר
לְאַחֲסִנְתָּהּ וּגְבֵר לְזִרְעִיתָהּ תִּתּוּבוֹן

freedom

10 וּקְדַשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר
בְּאַרְצְךָ לְכָל־יֹשְׁבֶיהָ יוֹבֵל הוּא תְּהִיָּה לָכֶם וּשְׁבַתְּם אִישׁ
אֶל־אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשׁבוּ:

Rashi

וקדשתם. (ת"כ פרק ב, א) בכניסתה מקדשין אותה בבית דין, ואומרים מקודשת השנה (ר"ה ח:):
וקראתם דרור. לעבדים, בין נרצע, בין שלא קלו לו שש שנים משנמכר, אמר ר' יהודה, מהו לשון דרור, כמדיר בי דיירא וכו'
(ראש השנה ט:), שדר בכל מקום שהוא רוצה ואינו ברשות אחרים:
יובל הוא. שנה זאת מובדלת משאר שנים בנקיבת שם לה לבדה, ומה שמה, יובל שמה, על שם תקיעת שופר:
ושבתם איש אל אחזתו. שהשדות חוזרות לבעליהן:
ואיש אל משפחתו תשבו. לרבות את הנרצע (קידושין טו:).

Юбилей да будет этот пятидесятый год у вас: не сейте, и не сжинайте в оный самородного от падалицы, и не снимайте в оный с необрезанных виноградных лоз.

יובל לא היא שנת חמשין שנין תהי לכן לא תזרעו
ולא תחצדון ית פתהא ולא תקטפון ית שבקהא

11 יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו
ולא תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את נזריה:

Rashi

יובל הוא שנת החמשים שנה. מה תלמוד לומר, לפי שנאמר וקדשתם וגו', כדאיתא בראש השנה (ח:), ובת"כ (פרק ג, א): את נזריה. את הענבים המשומרים, אבל בוצר אתה מן המופקרים. כשם שנאמר בשביעית, כך נאמר ביובל, נמצאו שתי שנים קדושות סמוכות זו לזו, שנת מ"ט שמטה, ושנת החמשים יובל:

Ибо это юбилей, свят да будет он для вас, с поля можете есть произведения его.

ארי יובל לא היא קודשא תהי לכן מן חקלא תיכלון
ית עלתה

12 כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו
את תבואתה:

Rashi

קדש תהיה לכם. תופסת דמיה כהקדש, יכול תצא היא לחולין, תלמוד לומר תהיה, בהוייתה תהא (סוכה מ: — ת"כ פרק ג, ג): מן השדה תאכלו. על ידי השדה אתה אוכל מן הבית, שאם פלה לחיה מן השדה, אתה צריך לבער מן הבית (שם ד). כשם שנאמר בשביעית, כך נאמר ביובל:

В юбилейный год этот вступите опять каждый во владение свое.

בשנת דיובל לא תשובו איש אל אחוזתו:

13 בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו:

Rashi

תשובו איש אל אחוזתו. והרי כבר נאמר ושבתם איש אל אחוזתו, אלא לרבות, המוכר שדהו ועמד בנו וגאלה, שחזרת לאביו ביובל:

שני

И если будете продавать какое
нибудь имущество ближнему своему,
или покупать из рук ближнего своего,
то не обижайте друг друга.

14 וְכִי־תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לְעֵמִיתְךָ אוֹ קֵנָה מִיַּד עֵמִיתְךָ
אֶל־תֹּנוּ אִישׁ אֶת־אֶחָיו: ^{to rage or be violent}

וְאִרִי תִזְבֹּן וְזִבְיָנִין לְחִבְרֶךָ אוֹ תִזְבֹּן מִיָּד דְּחִבְרֶךָ לֹא
תֹנוּן גָּבֵר יֵת אֲחוֹהִי

Rashi

וכי תמכרו וגו'. לפי פשוטו, כמשמעו. ועוד יש דרשה, מנין כשאתה מוכר מכור לישראל חברך, תלמוד לומר וכי תמכרו ממכר לעמיתך, מכור, ומנין שאם באת לקנות, קנה מישראל חברך, תלמוד לומר או קנה מיד עמיתך: אל תונו. זו אונאת ממון (שם פרשתא ג, ד — ב"מ נח:):

По числу лет после юбилея ты
должен покупать у ближнего твоего,
по числу жатвенных годов должен он
продавать тебе.

15 בְּמִסְפַּר שָׁנִים אַחֵר הַיּוֹבֵל תִּקְנֶה מֵאֵת עֵמִיתְךָ בְּמִסְפַּר
שְׁנֵי־תְבוּאֹת יִמְכְּרֶךָ:

בְּמִנְיַן שָׁנִים בְּתֵר יוֹבֵלֹא תִזְבֹּן מִן חִבְרֶךָ בְּמִנְיַן שָׁנִים
עַל־לֵתֹא יִזְבֹּן לְךָ

Rashi

במספר שנים אחר היובל תקנה. זהו פשוטו, ליישב המקרא על אופניו, על האונאה בא להזהיר, כשתמכור או תקנה קרקע דע כמה שנים יש עד היובל, ולפי השנים ותבואות השדה שהיא ראויה לעשות ימכור המוכר ויקנה הקונה, שהרי סופו להחזירה לו בשנת היובל, ואם יש שנים מועטות וזה מוכרה בדמים יקרים, הרי נתאנה לוקח, ואם יש שנים מרובות ואכל ממנה תבואות הרבה, הרי נתאנה מוכר, לפיכך צריך לקנותה לפי הזמן, וזהו שנאמר, במספר שני תבואות ימכר לך, לפי מנין שני התבואות שתהא עומדת ביד הלוקח תמכור לו. ורבותינו דרשו מכאן (ערכין כט:), שהמוכר שדהו אינו רשאי לגאול פחות משתי שנים, שתעמוד שתי שנים ביד הלוקח מיום ליום, ואפילו יש שלש תבואות באותן שתי שנים, כגון, שמכרה לו בקמותיה, ושני, אינו יוצא מפשוטו, כלומר, מספר שנים של תבואות, ולא של שדפון, ומיעוט שָׁנִים שָׁנִים:

По мере большего числа лет увеличь
ему покупную цену, и по мере
меньшего числа лет уменьши ему
покупную цену, ибо число жатв
продает он тебе.

לפום סגיאאות שניא תסגי זבינוהי ולפום זערוות שניא
תזער זבינוהי ארי מנין עללתא הוא מזבן לך

16 לפי | רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים
תמעט מקנתו כי מספר תבואת הוא מכר לך:

Rashi

תרבה מקנתו. תמכרנה ביוקר:

תמעט מקנתו. תמעט בדמיה:

И не обижайте один другого, и бойся
Бога твоего, ибо Я Превечный, Бог
ваш.

ולא תוננו גבר ית חברה ותדחל מאלהיך ארי אנא יי
אלהכון

17 ולא תוננו איש את עמיתו ויראת מאלהיך כי אני יהוה
אלהיכם:

Rashi

ולא תוננו איש את עמיתו. כאן הזהיר על אונאת דברים (ת"כ פרק ד, א), שלא יקניט איש את חברו, ולא ישיאנו עצה שאינה
הוגנת לו, לפי דרכו והנאתו של יועץ, ואם תאמר מי יודע אם נתכוונתי לרעה, לכך נאמר ויראת מאלהיך, היודע מחשבות הוא
יודע. כל דבר המסור ללב, שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בלבו, נאמר בו ויראת מאלהיך (ב"מ נח:):

И исполняйте постановления Мои, и
законы Мои соблюдайте, и
исполняйте их; тогда будете жить на
земле спокойно.

ותעבדון ית קימי וית דיני תטרונו ותעבדון יתהון
ותיתבון על ארעא לרחצון

18 ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אתם
וישבתם על הארץ לבטח:

Rashi

וישבתם על הארץ לבטח. שבעון שמטה ישראל גולים, שנאמר אז תרצה הארץ את שבתתיה, והרצת את שבתתיה (ויקרא כו,
לד — שבת לג.), ושבעים שנה של גלות בבל כנגד שבעים שמשות שבתלו היו:

שלישי

И будет земля давать плод свой, и
будете есть досыта, и будете жить
спокойно на ней.

19 וְנָתַנָּה הָאֲרֶץ פְּרִיָּהּ וְאָכַלְתֶּם לְשֹׁבַע וְיִשְׁבַּתֶּם לְבֶטַח

עֲלֶיהָ:

וְתָתַן אֶרְעָא אֲבֵהּ וְתִיכְלוּן לְמִשְׁבַּע וְתִיתְבוּן לְרַחֲצוֹן

עֲלֶיהָ

Rashi

ונתנה הארץ וגו' וישבתם לבטח עליה. שלא תדאגו משנת בצורת:

ואכלתם לשבע. אף בתוך המעים תהא בו ברכה:

Если же скажете: что будем есть в
седьмой год? Ведь мы не должны
сеять, и не можем собирать
произведений наших! —

20 וְכִי תֹאמְרוּ מַה־נֹּאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרַע

וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאָתָנוּ:

וְאִרִי תִמְרוֹן מָה נִיכּוֹל בְּשִׁתָּא שְׁבִיעִתָּא הָא לֹא נִזְרַע

וְלֹא נִכְנוֹשׁ יֵת עַל־תְּנָא

Rashi

ולא נאסף. אל הבית:

את תבואתנו. כגון יין ופירות האילן, וספיחין הבאים מאליהם (פסחים נא:):

Я пошлю вам благословение Мое в
шестой год, и он доставит
произведения на три года.

21 וְצִוִּיתִי אֶת־בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית וְעָשָׂה ^{sixth}

אֶת־הַתְּבוּאָה לְשָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים:

וְאַפְקִיד יֵת בְּרַכְתִּי לָכוֹן בְּשִׁתָּא שְׁתִּיתָא וְתַעֲבֹד יֵת

עַל־תְּנָא לְתַלַּת שָׁנִין

Rashi

לשלוש השנים. למקצת הששית מניסן ועד ראש השנה, ולשבועית, ולשמינית, שיזרעו בשמינית במרחשון ויקצרו בניסן:

И когда будете сеять в осьмой год, то
будете еще есть из произведений
старых; до девятого года, до
появления произведений его, будете
есть старое.

22 וְרַעְתֶּם אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִית וְאָכַלְתֶּם מִן־הַתְּבוּאָה
יָשֹׁן עַד | הַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית עַד־בּוֹא תְּבוּאָתָהּ
ninth old
תֹּאכְלוּ יָשֹׁן:

וְתִזְרְעוּ יֵת שָׂמָא תְּמִינָתָא וְתִכְלוּ מִן עַלְלָתָא עֲתִיקָא
עַד שָׂמָא תְּשִׁיעִתָא עַד מַעַל עַלְלָתָה תִּכְלוּ עֲתִיקָא

Rashi

עד השנה התשיעית. עד חג הסוכות של תשיעית שהיא עת בוא תבואתה של שמינית לתוך הבית, שכל ימות הקיץ היו בשדה בגרנות, ובתשרי הוא עת האסיף לבית. ופעמים שהיתה צריכה לעשות לארבע שנים, בששית שלפני השמטה השביעית, שהן בטלן מעבודת קרקע שתי שנים רצופות השביעית והיובל, ומקרא זה נאמר בשאר השמטות כולן:

И так земля не должна продаваться в
отчуждение, ибо земля — Моя, а вы
пришельцы и поселенцы у Меня.

23 וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכַר לְצִמְתָּהּ פִּי־לִי הָאָרֶץ פִּי־גֵרִים
excision
וְתוֹשְׁבֵי אִתָּם עִמָּדִי:
resident

וְאַרְעָא לֹא תִזְדָּבֵן לְחִלוּטִין אֲרִי דִּילִי אֲרַעָא אֲרִי דִּירִין
וְתוֹתְבִין אֶתּוֹן קָדְמִי

Rashi

והארץ לא תמכר. ליתן לאו על חזרת שדות לבעלים ביובל, שלא יהא הלוקח כובשה (ת"כ שם ח):
לצמתת. לפסיקה, למכירה פסוקה עולמית:
כי לי הארץ. (ת"כ) אל תרע עינך בה (שם), שאינה שלך:

И по всей земле владения вашего
выкуп допускайте для земли.

24 וּבְכָל אֶרֶץ אֲחֻזְתְּכֶם גְּאֻלָּהּ תִּתְּנוּ לָאָרֶץ: (ס)
he redeemed her

וּבְכָל אֲרַעָא אֲחֻסְנִתְכוֹן פִּרְקָנָא תִּתְּנוּן לָאֲרַעָא

Rashi

ובכל ארץ אחזתכם. (ת"כ) לרבות בתים, ועבד עברי (שם ט), ודבר זה מפורש בקידושין בפרק א' (דף כא.). ולפי פשוטו, סמוך לפרשה שלאחריו, שהמוכר אחזתו רשאי לגאולה לאחר שתי שנים, או הוא, או קרובו, ואין הלוקח יכול לעכב:

רביעי

Если обеднеет брат твой, и продаст
часть владения своего, то да придет
ближайший родственник его и
выкупит проданное имущество брата
своего.

אָרי יתמסכן אחוה ויזבן מאחזנתה וייתי פריקה
דקריב לה ויפרוק ית זביני אחוהי

25 כִּי יִמּוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וְבָא גֹאֲלוֹ הַקָּרֵב
אֵלָיו וְגָאֵל אֶת מִמְכָּר אָחִיו: ^{to become thin}
^{sale}

Rashi
כי ימוך אחיך ומכר. מלמד שאין אדם רשאי למכור שדהו אלא מחמת דוחק עוני (ת"כ פרק ה, א):
מאחזתו. ולא כולה, למדה תורה דרך ארץ, שישיר שדה לעצמו:
וגאל את ממכר אחיו. ואין הלוקח יכול לעכב:

А когда кто не имеет за себя
выкупщика, но состояние его
сделалось достаточным, так что он
приобрел, сколько нужно для выкупа,
и гבר ארי לא יהי לה פריק ותדבק ידה וישכח כמסת
פרקנה

26 וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה־לּוֹ גֹּאֵל וְהִשְׁיִגָּה יָדוֹ וּמָצָא כֶּדִי
גֹּאֲלָתוֹ: ^{to reach}
^{he redeemed her}

Rashi
ואיש כי לא יהיה לו גאל. וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואלים, אלא גואל שיוכל לגאול ממכרו (קידושין שם — ת"כ
פרק ה, ב):

То пусть отсчитает он годы со
времени продажи своей, и возвратит
остальное тому, кому он продал, и
вступит опять во владение свое.

ויחשב ית שני זבינוהי ויתב ית מותרא לגבר די זבן
לה ויתוב לאחזנתה

27 וַיַּחֲשֹׁב אֶת־שְׁנֵי מִמְכָּרוֹ וַהֲשִׁיב אֶת־הַעֲדוּף לְאִישׁ
אֲשֶׁר מָכַרְלֹו וַיָּשָׁב לְאֲחֻזָּתוֹ: ^{to be redundant}

Rashi

וחשב את שני ממכרו. כמה שנים היו עד היובל, כך וכך, ובכמה מכרתיה לך, בכך וכך, עתיד היית להחזירה ביובל, נמצאת קונה מספר התבואות כפי חשבון של כל שנה, אכלת אותה שלש שנים או ארבע, הוצא את דמיהן מן החשבון, וטול את השאר, וזהו: והשיב את העודף. בדמי המקח על האכילה שאכל, ויתנם ללוקח: לאיש אשר מכר לו. המוכר הזה, שבא לגאלה (ערכין ל.).

Если же состояние его недостаточно для того, сколько нужно возвратить ему, то проданное им остается в руках купившего его до юбилейного года, но в юбилей отойдет оно, и он опять вступит во владение свое.

וְאִם לֹא תִשְׁכַּח יְדֵה כְּמִסַּת אֲתָב לָהּ וַיְהִי זְבִינוּהָי
בִּידָא דְזִבְנָן יְתֵה עַד שְׁתָּא דְיוֹבֵלָא וְיִפּוֹק בְּיוֹבֵלָא וַיִּתּוּב
לְאַחֲסִנְתָּהּ

28 וְאִם לֹא־מִצָּאָה יָדוֹ דִּי הָשִׁיב לוֹ וְהָיָה מִמְכָּרוֹ בְּיָד

הַקֹּנֶה אֹתוֹ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל וַיֵּצֵא בְּיָבֵל וְשָׁב לְאַחֲזָתוֹ:

Rashi

די השיב לו. מכאן שאינו גואל לחצאין:

עד שנת היובל. שלא יכנס לתוך אותה שנה כלום, שהיובל משמט בתחלתו (ת"כ שם ז):

חמישי

А если кто продаст жилой дом, в городе, обведенном стеною, то остается за ним право выкупа до истечения года после продажи его; полный год продолжается его право выкупа.

וּגְבַר אֲרִי יִזְבֵּן בֵּית מוֹתָב קִרְתָּא מְקַפָּא שׁוּר וַתְּהִי
פוֹרְקָנָה עַד מְשָׁלֻם שְׁתָּא דְזְבִינוּהָי עָדוֹן בְּעָדוֹן תְּהִי
פוֹרְקָנָה

29 וְאִישׁ כִּי־יִמְכֹר בֵּית־מוֹשָׁב עִיר חוֹמָה וְהָיְתָה

הֵאֱלָתוֹ עַד־תֵּם שְׁנַת מִמְכָּרוֹ יָמִים תְּהִיָּה גְאֻלָּתוֹ:
he redeemed her sale

Rashi

בית מושב עיר חומה. בית בתוך עיר המוקפת חומה מימות יהושע בן נון (שם פרשתא ד, א):
 והיתה גאלתו. לפי שנאמר בשדה שיכול לגאלה משתי שנים ואילך כל זמן שירצה, ובתוך שתי שנים הראשונים אינו יכול
 לגאלה, הוצרך לפרש בזה שהוא חלוף, שאם רצה לגאול בשנה ראשונה גואלה, ולאחר מכאן אינו גואלה:
 והיתה גאלתו. של בית:

ימים. ימי שנה שלימה קרוים ימים, וכן תשוב הנצרה אתנו ימים (בראשית כד, נה):

Когда же не будет выкуплен до
 окончания целого года, то тогда
 переходит дом, который в городе,
 обведенном стеною, в полную
 собственность к купившему его в
 роды его; он не отходит в юбилей.

ואם לא יתפרק עד משלם לה שתא שלמתא ויקום
 ביתא די בקרתא די לה שורא לחלוטין לדי זבן יתה
 לדרוהי לא יפוק ביובלא

30 ואם לא יגאל עד מלאות לו שנה תמימה וקם הבית

אשר בעיר אשר לא [לו] חמה לצמיתת לקנה אתו

to the
 generation
 לדורתו לא יצא ביבל:

Rashi

וקם הבית וגו' לצמיתת. יצא מכחו של מוכר ועומד בכחו של קונה:
 (אשר לא חמה. לו קרינו, אמרו רז"ל (ערכין לב.) אע"פ שאין לו עכשיו, הואיל והיתה לו קודם לכן. ועיר נקבה היא, והוצרך
 לכתוב לה, אלא מתוך שצריך לכתוב לא בפנים, תקנו לו במסורת זה נופל על זה):
 לא יצא ביבל. אמר רב ספרא (אף) אם פגע בו יובל בתוך שנתו לא יצא (שם לא):

Но дома в селениях, которые не
 имеют стеной ограды кругом,
 причисляются к полям земли; право
 выкупа полагается для них, и в
 юбилей отходят они.

ובתי פצחיא די לית להון שור מקף סחור סחור על
 חקל ארעא יתחשב פרקנא תהי לה וביובלא יפוק

31 ובתי החצרים אשר אין להם חמה סביב עלישדה

הארץ יחשב גאלה תהיה לו וביבל יצא:

Rashi

ובתי החצרים. כתרגומו פצחיא, עיירות פתוחות מאין חומה, ויש הרבה בספר יהושע הערים ונחצריהם (יהושע יג, כח),
 בנחצריהם ובטירתם (בראשית כה, טז):
 על שדה הארץ יחשב. הרי הן כשדות הנגאלים עד היובל, ויוצאין ביובל לבעלים, אם לא נגאלו:

גאלה תהיה לו. מיד אם ירצה, ובזה יפה כחו מכח שדות, שהשדות אין נגאלות עד שתי שנים (ת"כ פרק ו, ב — ערכין לג.):
וביובל יצא. בחנם:

А что до городов Левитов, до домов в
городах их владения, то вечное право
выкупа принадлежит Левитам.

32 וְעִרֵי הַלְוִיִּם בְּתֵי עִרֵי אֲחֻזָּתָם גְּאֻלַּת עוֹלָם תִּהְיֶה

לְלִוִּים:

וְקִרְוֵי לִיּוֹאֵי בְּתֵי קִרְוֵי אֲחֻסְנָתָהוֹן פּוֹרְקָן עָלֶם תִּהְיֶה
לְלִיּוֹאֵי

Rashi

וערי הלויים. ארבעים ושמנה עיר שנתנו להם:
גאלת עולם. גואל מיד אפילו לפני שתי שנים אם מכרו שדה משדותיהם הנתונות להם באלפים אמה סביבות הערים, או אם
מכרו בית בעיר חומה גואלין לעולם, ואינו חלוט לסוף שנה (שם):

Кто из Левитов ни выкупил бы, —
проданный дом в городе его владения
отходит в юбилей, ибо дома в
городах Левитов есть владение их
среди сынов Израилевых.

33 וְאֲשֶׁר יִגְאֹל מִן־הַלְוִיִּם וַיֵּצֵא מִמִּכְר־בֵּית וְעִיר אֲחֻזָּתוֹ

בִּיבֹל כִּי בְּתֵי עִרֵי הַלְוִיִּם הוּא אֲחֻזָּתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וְדִי יִפְרוֹק מִן לִיּוֹאֵי וַיִּפּוֹק זָבִין בֵּיתָא וְקִרְתָּא אֲחֻסְנָתָה
בִּיּוֹבֵלָא אֲרִי בְּתֵי קִרְוֵי לִיּוֹאֵי הִיא אֲחֻסְנָתָהוֹן בְּגוֹ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל

Rashi

ואשר יגאל מן הלויים. ואם יקנה בית או עיר מהם. ויצא ביבול. אותו ממכר של בית, או של עיר, וישוב ללוי שמכרו, ולא יהיה
חלוט כשאר בתי ערי חומה של ישראל, וגאולה זו, לשון מכירה. דבר אחר לפי שנאמר גאולת עולם תהיה ללויים, יכול לא
דבר הכתוב אלא בלוקח ישראל שקנה בית בערי הלויים, אבל לוי שקנה מלוי יהיה חלוט, ת"ל ואשר יגאל מן הלויים, אף
הגואל מיד לוי גואל גאולת עולם:
ויצא ממכר בית. הרי זו מצוה אחרת, ואם לא גאלה, יוצאה ביובל ואינו נחלט לסוף שנה כבית של ישראל:
כי בתי ערי הלויים הוא אחזתם. לא היה להם נחלת שדות וכרמים, אלא ערים לשבת ומגרשיהם, לפיכך הם להם במקום
שדות, ויש להם גאולה כשדות, כדי שלא יופקע נחלתם מהם:

И поля, выгоны при городах их, не
должны продаваться, ибо это вечное
владение их.

34 וְשָׂדֵה מִגֵּרֶשׁ עֲרִיהֶם לֹא יִמָּכַר כִּי־אֲחֻזַּת עוֹלָם הוּא

לָהֶם: (ס)

וְחֶסֶל רוּחַ קְרוֹיָהוֹן לֹא יִזְדָּבֵן אֲרִי אֲחֻסָּנָת עָלָם הוּא
לָהוֹן

Rashi

ושדה מגרש עריהם לא ימכר. מכר גזבר, שאם הקדיש בן לוי את שדהו ולא גאלה ומכרה גזבר אינה יוצאה לכהנים ביובל, כמו שנאמר בישראל ואם מכר את השדה לאיש אחר לא יגאל עוד (ויקרא כז, כ), אבל בן לוי גואל לעולם:

И если обеднеет брат твой, и
состояние его поколеблется у тебя, то
поддержи его, пришелец ли он, или
поселенец, и да живет он с тобою.

35 וְכִי־יִמְוֶה אָחִיךָ וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ וְהִחְזַקְתָּ בּוֹ
גֵר וְתוֹשֵׁב וְחִי עִמָּךְ: resident

וְאֲרִי יִתְמַסְכֵּן אָחוֹךְ וּתְמוּט יָדָה עִמָּךְ וְתִתְקַף בֵּה דִיר
וְתוֹתֵב וִיחִי עִמָּךְ

Rashi

והחזקת בו. אל תניחיו שירד ויפול, ויהיה קשה להקימו, אלא חזקהו משעת מוטת היד. למה זה דומה, למשאוי שעל החמור, עודהו על החמור, אחד תופס בו ומעמידו, נפל לארץ, חמשה אין מעמידין אותו: גר ותושב. אף אם הוא גר או תושב, ואיזהו תושב כל שקבל עליו שלא לעבוד עבודת אלילים ואוכל נבלות:

Не бери от него роста и лихвы, и
бойся Бога твоего, и да живет брат
твой с тобою.

36 אֶל־תִּקַּח מֵאֹתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וִירָאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ
וְחִי אִתּוֹ עִמָּךְ: interest on a debt interest

לֹא תִסֵּב מִנֶּה חֲבוּלִיא וְרִבִּיתָא וְתִדְחַל מֵאֱלֹהֶיךָ וִיחִי
אָחוֹךְ עִמָּךְ

Rashi

נשך ותרבית. חד שווינהו רבנן, ולעבור עליו בשני לאוין (ב"מ ס:): ויראת מאלהיך. לפי שדעתו של אדם נמשכת אחר הרבית, וקשה לפרוש הימנו, ומורה לעצמו היתר בשביל מעותיו שהיו בטלות אצלו, הוצרך לומר ויראת מאלהיך, או התולה מעותיו בנכרי כדי להלוותם לישראל ברבית, הרי זה דבר המסור ללבו של אדם ומחשבתו, לכך הוצרך לומר, ויראת מאלהיך (ב"מ נח:):

Серебра твоего не отдавай ему в рост,
и за лихву не отдавай ему съестного
твоего.

יֵת כֶּסֶף לֹא תִתֵּן לֵה בְּחִבּוּלִיא וּבִרְבִיתָא לֹא תִתֵּן
מִיֶּכֶלֶךְ

Я Превечный, Бог ваш, который вывел
вас из земли Египетской, чтобы дать
вам землю Ханаанскую, чтобы быть
вам Богом.

אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם דִּי אֶפְקִית יִתְּכוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
לְמִתָּן לְכוֹן יֵת אֶרְעָא דְּכְנַעַן לְמַהְוֵי לְכוֹן לְאַלֵּה

37 אֶת־כֶּסֶףְךָ לֹא־תִתֵּן לוֹ בְּנִשְׁךָ וּבִמְרִבִּית לֹא־תִתֵּן
אֶכְלֶךְ:

38 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לִתֵּת לָכֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן לְהִיּוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: (ס)

Rashi

אשר הוצאתי וגו'. והבחנתי בין בכור לשאינו בכור, אף אני יודע ונפרע מן המלוה מעות לישראל ברבית, ואומר של נכרי הם.
דבר אחר אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים על מנת שתקבלו עליכם מצותי, אפילו הן כבדות עליכם:
לתת לכם את ארץ כנען. בשכר שתקבלו מצותי:
להיות לכם לאלהים. שכל הדרך בארץ ישראל, אני לו לאלהים, וכל היוצא ממנה, כעובד עבודת אלילים (ת"כ פרשתא ה, ד
— כתובות קי:):

שישי

Когда обеднеет брат твой у тебя, и
продастся тебе, то не работай с ним
работы рабской.

וְאִרִי יִתְּמַסְכֵּן אֶחָיוֹ עִמָּךְ וַיִּזְדָּבֶן לָךְ לֹא תַפְלֹחַ בּוֹ
פִּלְחֹן עֲבָדִין

39 וְכִי־ יִמְוֶךְ אָחִיוֹ עִמָּךְ וְנִמְכַּרְלָךְ לֹא־תַעֲבֹד בּוֹ
עֲבֹדַת עֲבָד:

Rashi

עבודת עבד. עבודה של גנאי שיהא ניכר בה כעבד, שלא יוליך כליו אחריו לבית המרחץ, ולא ינעול לו מנעליו:

Как наемник, как поселенец да будет
он у тебя, до юбилейного года пусть
работает у тебя.

40 ^{resident} ^{hired worker} כְּתוֹשֵׁב יִהְיֶה עִמָּךְ עַד־שְׁנַת הַיָּבֵל יַעֲבֹד
עִמָּךְ:

כַּאֲגִירָא כְּתוּתָבָא יְהִי עִמָּךְ עַד שְׁתָּא דְיֻבְלָא יַפְלֹחַ
עִמָּךְ

Rashi

כשכיר כתושב. עבודת קרקע, ומלאכת אומנות, כשאר שכירים התנהג בו:
עד שנת היבל. אם פגע בו יובל לפני שש שנים היובל מוציאו:

Тогда пусть отойдет от тебя, он и дети
его с ним, и возвратится к роду
своему, и во владение отцов своих
вступит опять.

41 וַיֵּצֵא מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ
וְאֶל־אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב:

וַיִּפּוֹק מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָוְהִי עִמָּה וַיָּשׁוּב לְזִרְעִיתָהּ
וּלְאֲחֻזַּת אֲבֹתָוְהִי יָתוּב

Rashi

הוא ובניו עמו. אמר רבי שמעון אם הוא נמכר בניו מי מכרן, אלא מכאן, שרבו חייב במזונות בניו (ת"כ פרק ז, ג — קידושין
כב.).
ואל אחזת אבותיו. אל כבוד אבותיו, ואין לזלזלו בכך (מכות יג.).
אחזת. חזקת:

Ибо Мои рабы они, которых Я вывел
из земли Египетской, не должно их
продавать, как продают рабов.

42 כִּי־עֲבָדֵי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא
יִמְכְּרוּ מִמִּכְרֹת עֲבָדִים ^{a sale}

אֲרִי עֲבָדֵי אֲנֹנִי דִּי אֶפְקִית יְתִהוֹן מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לֹא
יִזְדָּבְנוּ וְכִיֹּן עֲבָדִין

Rashi

כי עבדי הם. שטרי קודם (ת"כ פרשתא ו, א):
לא ימכרו ממכרת עבד. בהכרזה, כאן יש עבד למכור, ולא יעמידנו על אבן הַלְקָח:

Не властвуй над ним с жестокостью,
и бойся Бога твоего.

43 לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיו: ^{hard labor} ^{to tread down}

לא תפלח בה בקשיו ותדחל מאלהיו

Rashi

לא תרדה בו בפרך. מלאכה שלא לצורך, כדי לענותו, אל תאמר לו הֵחֵם לי את הכוס הזה, והוא אינו צריך, עֲדֹר תחת הגפן, עד שאבוא, שמא תאמר אין מכיר בדבר אם לצורך אם לאו ואומר אני לו שהוא לצורך, הרי הדבר הזה מסור ללב, לכך נאמר ויראת:

Рабы же твои и рабыни твои, которые
будут принадлежать тебе, должны
быть из народов, которые вокруг вас,
у них можете купить рабов и рабынь;

44 ועבדך ואמתך אשר יהיו־לך מאת הגוים אשר

סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה:

ועבדך ואמתך די יהון לך מן עממיא די בסחריניכון
מנהון תקנו עבדן ואמהן

Rashi

ועבדך ואמתך אשר יהיו לך. אם תאמר אם כן במה אשתמש, בעבדי איני מושל, בז' אומות איני נוחל, שהרי הזהרתני לא תחיה כל נשמה (דברים כ, טז), אלא מי ישמשני: מאת הגוים. הם יהיו לך לעבדים: אשר סביבתיכם. ולא שבתוך גבול ארצכם, שהרי בהם אמרתי, לא תחיה כל נשמה:

Также из детей поселенцев, которые
проживают у вас, у них можете
покупать, также из племени их,
которое у вас, которое они родили в
земле вашей; — те могут оставаться
вам во владение.

45 וגם מבני התושבים הגרים עמכם תקנו

וממשפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו

לכם לאחזה:

ואף מבני תותביא ערליא דדירין עמכון מנהון תקנו
ומזרעיתהון דעמכון די אתילידו בארעכון ויהון לכון
לאחסנא

Rashi

וגם מבני התושבים. שבאו מסביבותיכם לישא נשים בארצכם וילדו להם, הבן הולך אחר האב, ואינו בכלל לא תחיה, אלא אתה מותר לקנותו בעבד (קידושין סז):
מהם תקנו. אותם תקנו:

И вы можете передать их в наследство
детям вашим по себе, чтобы владеть
ими как наследием, на веки можете
работать с ними; а над братьями
вашими, сынами Израилевыми, друг
над другом, не властвуйте с
жестокостью.

וְתַחֲסוּן יִתְּהוּן לְבָנֵיכֶם בְּתַרְיֶכֶן לִירוּתָת אַחֲסָנָא לְעָלָם
בְּהוּן תְּפִלְחוּן וּבְאַחֲיֶכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גִּבְר בְּאַחוּהִי לֹא
תְפִלַּח בֵּה בְקַשְׁיוֹ

וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֹתָם לְבָנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לְרִשְׁתָּ אֲחִיָּה 46

לְעָלָם בְּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאַחֲיֶכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאָחִיו
לֹא־תִרְדֶּה בּוֹ בְּפֶרֶךְ: (ס)

Rashi

והתנחלתם אתם לבניכם. החזיקו בהם לנחלה לצורך בניכם אחריכם ולא יתכן לפרש הנחילום לבניכם, שאם כן היה לו לכתוב והנחלתם אותם לבניכם: והתנחלתם. כמו והתחזקתם:
איש באחיו. להביא נשיא בעמו ומלך במשרתיו שלא לרדות בפרך:

שביעי

Если состояние пришельца или
поселенца у тебя сделается
достаточным, а брат твой обеднеет
пред ним, и продастся пришельцу,
поселенцу у тебя, или какомунибудь
отпрыску из племени чужего,

וְאִרִי תִדְבֹק יָד עֶרְל וְתוֹתֵב עֲמֹךְ וְיִתְמָסְכֶן אַחוּךְ עִמָּה
וְיִזְדָּבֶן לְעֶרְל תוֹתֵב עֲמֹךְ אוֹ לְאַרְמֵי זֶרְעִית גִּיּוֹרָא

47 וְכִי תִשָּׁיג יָד גֵּר וְתוֹשֵׁב עִמָּךְ וּמָךְ וְאִחֶיךָ
to become thin resident to reach
עֲמֹ וְנִמְכָּר לְגֵר תוֹשֵׁב עִמָּךְ אוֹ לְעַקֵּר מִשְׁפַּחַת
figuratively
גֵּר:

Rashi

יד גר ותושב. גר והוא תושב, כתרגומו עַל תֹּתֵב, וסופו מוכיח ונמכר לגר תושב:

וכי תשיג יד גר ותושב עמך. מי גרם לו שיעשיר, דבוקו עמך:

ומך אחיך עמו. מי גרם לו שימוך, דבוקו עמו, על ידי שלמד ממעשיו:

משפחת גר. זהו עכו"ם, כשהוא אומר לעקר, זה הנמכר לעבודת אלילים עצמה (שם כ. ב"מ עא.), להיות לה שמש, ולא

לאלהות, אלא לחטוב עצים, ולשאוב מים:

То после того, как он продал себя,
остается за ним право выкупа: один
из братьев его может выкупить его,

בְּתֵר דִּיזְדָּבֹן פִּרְקָנָא תְּהִי לֵה חַד מֵאַחֵיהּ יִפְרָקָנָהּ

48 אַחֲרֵי נִמְכָּר גְּאֻלָּהּ תִּהְיֶה־לּוֹ אֶחָד מֵאַחָיו יִגְאֹלֶנּוּ: ^{he redeemed her}

Rashi

גאולה תהי' לו. מיד, אל תניחהו שִׁיטְמֶע:

Или дядя его или сын дяди его может
выкупить его, или ктонибудь из
единокровных его, из рода его, может
выкупить его, или он сам приобретет
себе состояние и выкупит себя.

או אח אביו או בר אח אביו יִפְרָקָנָהּ או מקריב

בְּשָׂרָה מִזֶּרְעִיתָהּ יִפְרָקָנָהּ או דְּתִדְבֵּק יָדָהּ וַיִּתְּפָרֵק

49 אוֹדֹדּוּ אוֹ בְּנ־דָּדּוּ יִגְאֹלֶנּוּ אוֹ־מִשְׁאֵר בְּשָׂרוֹ מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ

יִגְאֹלֶנּוּ אוֹ־הַשִּׁיגָה יָדּוֹ וַיִּגְאָל:

Тогда пусть рассчитается с купившим
его с того года, когда он продан
ему, до юбилейного: серебро, за
которое он продал себя, должно
разложить на число лет, пребывание
у него считается как урочное время
наемника.

וַיַּחֲשֹׁב עִם זִבְיָה מִשְׁתָּא דְּאִזְדָּבֹן לֵה עַד שְׁתָּא דִּיזְבִּיל

וַיְהִי כֶסֶף זְבִינֻהּ בְּמִנְיָן שְׁנֵינָא כְּיֻמֵּי אֲגִירָא יְהִי עֲמָהּ

50 וַיַּחֲשֹׁב עִם־קִנְיָהּ מִשְׁנֵת הַמִּכְרָו לֹו עַד שְׁנַת הַיָּבֵל וְהָיָה

כֶּסֶף מִמִּכְרָו בְּמִסְפַּר שָׁנִים כִּימֵי שָׂכִיר יִהְיֶה ^{hire worker} ^{sale}

עֲמֹו:

Rashi

עד שנת היובל. שהרי כל עצמו לא קנאו אלא לעובדו עד היובל, שהרי ביובל יצא, כמו שנאמר למטה, וַיָּצֵא בְּשַׁנַּת הַיָּבֵל, ובנכרי שתחת ידך הכתוב מדבר, ואף על פי כן לא תבא עליו בעקיפין, מפני חלול השם (ב"ק קיג.), אלא כשבא ליגאל ידקדק

בחשבון לפי המגיע בכל שנה ושנה ינכה לו הנכרי מן דמיו, אם היו עשרים שנה משנמכר עד היובל וקנאו בעשרים מנה, נמצא שקנה הנכרי עבודת שנה במנה, ואם שהה זה אצלו חמש שנים ובא ליגאל ינכה לו חמשה מנים, ויתן לו העבד ט"ו מנים, וזהו והיה כסף ממכרו במספר שנים:
כימי שכיר יהיה עמו. חשבון המגיע לכל שנה ושנה יחשוב כאלו נשכר עמו כל שנה במנה, וינכה לו:

Если осталось много лет, то по мере их должен он возратить в выкуп за себя из серебра купли его.

51 אם-עוד רבות בשנים לפיהן ישיב גאלתו מכסף

מקנתו:

אם עוד סגיות בשנא לפומהן יתב פרקנה מכסף
זכינה

Rashi

אם עוד רבות בשנים. עד היובל:

לפיהן. הכל כמו שפירשתי:

А если мало осталось лет до года юбилейного, то пусть сосчитает их для него; по мере этих лет должен он отдать выкуп за себя.

52 ואם-מעט נשאר בשנים עד-שנת היבל וחשב-לו כפי

שנאו ישיב את-גאלתו:

ואם זער ישתאר בשנא עד שתא דיובלא ויחשב לה
כפום שנוהי יתב ית פורקנה

Как наемник погодный должен он считаться у него; он не должен с жестокостию властвовать над ним в глазах твоих.

to tread
down

53 כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדנו

hard labor

בפרך לעיניך:

כאגיר שנא בשנא יהי עמה לא יפלה בה בקשיו
לעיניך

Rashi

לא ירדנו בפרך לעיניך. כלומר ואתה רואה:

А если он не выкупит себя таким образом, то он отойдет в год юбилейный, он и дети его с ним.

וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלָהּ וַיֵּצֵא בְּשָׁנַת הַיָּבֹל הוּא וּבָנָיו
עִמּוֹ:
וְאִם לֹא יִתְפָּרֵק בְּאֵלָיו וַיִּפּוֹק בְּשָׁתָא דְיִבְלָא הוּא
וּבָנָוְהִי עִמָּה

Rashi

וְאִם לֹא יִגָּאֵל בְּאֵלָהּ. באלה הוא נגאל, ואינו נגאל בשש (קידושין טו):
(הוא ובניו עמו. הנכרי חייב במזונות בניו (קידושין כב.))

Ибо у Меня сыны Израилевы рабы,
Мои рабы они, которых Я вывел из
земли Египетской: Я Превечный, Бог
ваш.

אֲרִי דִילִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין עֲבָדֵי אָנוּן דִּי אֶפְקִית
יְתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ

Rashi

כי לי בני ישראל עבדים. שטרי קודם:
אני ה' אלהיכם. כל המשעבדן מלמטה, כאלו משעבדן מלמעלה:

ויקרא 26

Не делайте себе идолов, и изваяний и
столбов не ставьте у себя, и камня с
изображениями не помещайте в
земле вашей, чтобы кланяться на нем;
ибо Я Превечный, Бог ваш.

לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם וַיִּסְּל וּמִצְבֵּה לֹא תִקְיִמוּ
וְאִבֹן סֻגָּד לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת
יְיָ אֱלֹהֵינוּ

idol

1 לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם וַיִּסְּל וּמִצְבֵּה לֹא תִקְיִמוּ

ornament

לָכֶם וְאִבֹן מְשָׁכִית לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת

עֲלֵיהֶ כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

Rashi

לא תעשו לכם אלילים. כנגד זה הנמכר לנכרי, שלא יאמר הואיל ורבי מגלה עריות אף אני כמותו, הואיל ורבי עובד עבודת אלילים אף אני כמותו, הואיל ורבי מחלל שבת אף אני כמותו, לכך נאמרו מקראות הללו (ת"כ פרק ט, ו). ואף הפרשיות הללו נאמרו על הסדר, בתחלה הזהיר על השביעית, ואם חמד ממון ונחשד על השביעית, סופו למכור מטלטליו, לכך סמך לה, וכי תמכור ממכר, (מה כתיב ביה או קנה מיד וגו' דבר הנקנה מיד ליד) לא חזר בו, סוף מוכר אחוזתו, לא חזר בו, סוף מוכר את ביתו, לא חזר בו, סוף לוח ברבית, כל אלו האחרונות קשות מן הראשונות, לא חזר בו, סוף מוכר את עצמו, לא חזר בו, לא דיו לישראל אלא אפילו לנכרי (קידושין כ.).

ואבן משכית. לשון כסוי, כמו וְשָׁכַתִּי כְּפִי (שמות לג, כב), שמכסין הקרקע ברצפת אבנים: להשתחות עליה. אפילו לשמים, לפי שהשתחואה בפשוט ידים ורגלים היא, ואסרה תורה לעשות כן, חוץ מן המקדש (מגילה כב.).

Субботы Мои соблюдайте, и
святилище Мое чтите: Я Превечный.

2 אֶת־שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ אֲנִי יְהוָה: (ס)

יְת יוֹמֵי שַׁבָּת דִּילִי תִטְרוֹן וּלְבֵית מִקְדָּשִׁי תִהוֹן דְּחִלִין
אַנָּה יי

Rashi

אני ה'. נאמן לשלם שכר:

Jeremiah 32:6-27

הפטרה — ירמיהו

הפטרה

ירמיהו 32

And Jeremiah said: 'The word of the
LORD came unto me, saying:

6 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הָיָה דְּבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:

Behold, Hanamel, the son of Shallum
thine uncle, shall come unto thee,
saying: Buy thee my field that is in
Anathoth; for the right of redemption is
thine to buy it.'

7 הִנֵּה חֲנַמְמָל בֶּן־שָׁלֹם דֹּדְךָ בָּא אֵלֶיךָ לֵאמֹר קְנֵה לְךָ
he
redeemed
her
 אֶת־שָׂדֵי אֲשֶׁר בְּעִנְתוֹת כִּי לְךָ מִשְׁפָּט הַגָּאֻלָּה
 לְקִנּוֹת:

So Hanamel mine uncle's son came to
me in the court of the guard according
to the word of the LORD, and said unto
me: 'Buy my field, I pray thee, that is in
Anathoth, which is in the land of
Benjamin; for the right of inheritance is
thine, and the redemption is thine; buy
it for thyself.' Then I knew that this was
the word of the LORD.

8 וַיָּבֹא אֵלַי חֲנַמְמָל בֶּן־דָּדִי כְּדָבָר יְהוָה אֱלֹהֵי־חֲצַר
target
 הַמִּטְרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קְנֵה נָא אֶת־שָׂדֵי אֲשֶׁר־בְּעִנְתוֹת
something
occupied
 אֲשֶׁר | בְּאַרְצָן בְּנֵימִין כִּי־לְךָ מִשְׁפָּט הִירָשָׁה וְלְךָ
 הַגָּאֻלָּה קְנֵה־לָּךְ וְאָדַע כִּי דְבַר־יְהוָה הוּא:

And I bought the field that was in
Anathoth of Hanamel mine uncle's son,
and weighed him the money, even
seventeen shekels of silver.

9 וָאֶקְנֵה אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת חֲנַמְמָל בֶּן־דָּדִי אֲשֶׁר בְּעִנְתוֹת
 וָאֶשְׁקָלָהּ לּוֹ אֶת־הַכֶּסֶף שִׁבְעָה שְׁקָלִים וְעֶשְׂרֵה הַכֶּסֶף:

And I subscribed the deed, and sealed
it, and called witnesses, and weighed
him the money in the balances.

10 וָאֶכְתַּב בְּסֵפֶר וָאֶחַתָּם וָאָעַד עֲדִים וָאֶשְׁקַל הַכֶּסֶף
to close up
a pair of
scales
 בְּמֵאזְנִים:

So I took the deed of the purchase, both
that which was sealed, containing the
terms and conditions, and that which
was open;

11 וָאֶקַּח אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת־הַחֲתוּם הַמְצוּה וְהַחֲקִים
 וְאֶת־הַגְּלוּי:

and I delivered the deed of the purchase unto Baruch the son of Neriah, the son of Mahseiah, in the presence of Hanamel mine uncle[’s son], and in the presence of the witnesses that subscribed the deed of the purchase, before all the Jews that sat in the court of the guard.

And I charged Baruch before them, saying:

’Thus saith the LORD of hosts, the God of Israel: Take these deeds, this deed of the purchase, both that which is sealed, and this deed which is open, and put them in an earthen vessel; that they may continue many days.

For thus saith the LORD of hosts, the God of Israel: Houses and fields and vineyards shall yet again be bought in this land.’

Now after I had delivered the deed of the purchase unto Baruch the son of Neriah, I prayed unto the LORD, saying:

’Ah Lord GOD! behold, Thou hast made the heaven and the earth by Thy great power and by Thy outstretched arm; there is nothing too hard for Thee;

12 וְאֶתֵּן אֶת־הַסֵּפֶר הַמִּקְנָה אֶל־בָּרוּךְ בֶּן־נְרִיָּה בֶּן־מַחְסִיָּה

לְעֵינֵי חֲנַמֶּל אֲלֵי וְלְעֵינֵי הָעֵדִים הַכֹּתְבִים בַּסֵּפֶר

הַמִּקְנָה לְעֵינֵי כָל־הַיְּהוּדִים הַיֹּשְׁבִים בַּחֲצַר הַמִּטְרָה:

13 וְאֶצְוֶה אֶת בָּרוּךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר:

14 כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְקוֹחַ

אֶת־הַסִּפְרִים הָאֵלֶּה אֵת סֵפֶר הַמִּקְנָה הַזֶּה וְאֵת

הַחֲתוּם וְאֵת סֵפֶר הַגָּלוּי הַזֶּה וְנָתַתֶּם בְּכֵל־חֶרֶשׁ לְמַעַן

יַעֲמְדוּ יָמִים רַבִּים: (ס)

15 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִקְנוּ

בָּתִּים וְשָׂדוֹת וְכַרְמִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת: (פ)

16 וְאֶת־פֶּלֶל אֶל־יְהוָה אַחֲרֵי תַתִּי אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה

אֶל־בָּרוּךְ בֶּן־נְרִיָּה לֵאמֹר:

17 אֵהָהּ ^{alas} אֲדַנִּי יְהוָה הִנֵּה | אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם

וְאֶת־הָאָרֶץ בְּכַחַךְ הַגָּדוֹל וּבְזַרְעֶךָ הַנִּטְוִיָּה לֹא־יִפְלֹא

מִמֶּךָ כָּל־דָּבָר:

who showest mercy unto thousands,
and recompensest the iniquity of the
fathers into the bosom of their children
after them; the great, the mighty God,
the LORD of hosts is His name;

great in counsel, and mighty in work;
whose eyes are open upon all the ways
of the sons of men, to give every one
according to his ways, and according to
the fruit of his doings;

who didst set signs and wonders in the
land of Egypt, even unto this day, and
in Israel and among other men; and
madest Thee a name, as at this day;

and didst bring forth Thy people Israel
out of the land of Egypt with signs, and
with wonders, and with a strong hand,
and with an outstretched arm, and with
great terror;

and gavest them this land, which Thou
didst swear to their fathers to give
them, a land flowing with milk and
honey;

and they came in, and possessed it; but
they hearkened not to Thy voice, neither
walked in Thy law; they have done
nothing of all that Thou commandedst
them to do; therefore Thou hast caused
all this evil to befall them;

18 מַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֲלֹפִים וּמִשְׁלֵם עֲוֹן אֲבוֹת אֶל-חֵיק בְּנֵיהֶם

אֲחֵרֵיהֶם הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר יְהוָה צָבָאוֹת שְׁמוֹ:

19 גָּדוֹל הַעֲצָה וְרַב הָעֲלִילָה ^{execution} אֲשֶׁר-עֲיִנֵּה פְקָחוֹת

עַל-כָּל-דֶּרֶכִּי בְנֵי אָדָם לַתָּת לְאִישׁ כְּדַרְכּוֹ וְכַפְרֵי

מֵעֲלָיו:

20 אֲשֶׁר-שִׁמַּת אֹתוֹת וּמִפְתִּים ^{wonder} בָּאָרֶץ-מִצְרַיִם עַד-הַיּוֹם

הַזֶּה וּבְיִשְׂרָאֵל וּבְאָדָם וַתַּעֲשֶׂה-לָּךְ שֵׁם כִּיּוֹם הַזֶּה:

21 וַתֵּצֵא אֶת-עַמְּךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֹתוֹת

וּבְמוֹפְתִים וּבְיָד חֲזָקָה וּבְאִזְרוֹעַ ^{fear} נְטוּיָה ^{the arm} וּבְמוֹרָא

גָּדוֹל:

22 וַתֵּתֵן לָהֶם אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתָם

לַתָּת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ:

23 וַיָּבֹאוּ וַיִּרְשׁוּ אֹתָהּ וְלֹא-שָׁמְעוּ בְּקוֹלְךָ וּבְתִרּוֹתֶיךָ

[וּבְתוֹרֹתֶיךָ] לֹא-הִלְכוּ אֹתָם כָּל-אֲשֶׁר צִוִּיתָהּ לָהֶם

לַעֲשׂוֹת לֹא עָשׂוּ וַתִּקְרָא אֹתָם אֶת כָּל-הָרָעָה הַזֹּאת:

behold the mounds, they are come unto
the city to take it; and the city is given
into the hand of the Chaldeans that
fight against it, because of the sword,
and of the famine, and of the pestilence;
and what Thou hast spoken is come to
pass; and, behold, Thou seest it.

Yet Thou hast said unto me, O Lord
GOD: Buy thee the field for money, and
call witnesses; whereas the city is given
into the hand of the Chaldeans.'

Then came the word of the LORD unto
Jeremiah, saying:

'Behold, I am the LORD, the God of all
flesh; is there any thing too hard for
Me?

24 הַגָּה הַסְלָלוֹת ^{rampart} בָּאוּ הָעִיר לְלַכְדָּהּ וְהָעִיר נְתַנָּה בְּיַד

הַכַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים עָלֶיהָ מִפְּנֵי הַחֶרֶב וְהָרָעָב וְהַדָּבָר
וְאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ הָיָה וְהַנֶּה רָאָה:

25 וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי אֲדֹנָי יְהוֹה קְנֵה-לִּי הַשָּׂדֶה בְּכֶסֶף

וְהָעֵד עֵדִים וְהָעִיר נְתַנָּה בְּיַד הַכַּשְׂדִּים:

26 וַיְהִי דְבַר-יְהוֹה אֶל-יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר:

27 הִנֵּה אֲנִי יְהוֹה אֱלֹהֵי כָל-בָּשָׂר הַמֵּמְנִי יִפְלֹא כָל-דָּבָר: